

A Magyar Köztársaság nevében!

A Pécsi Ítéltábla a Dr. Orsós Ferenc jogtanácsos (8900 Zalaegerszeg, Rózsás u. 4.) által képviselt **felperes neve** (felperes címe) felperesnek a Dr. Kecskés Gabriella ügyvéd (1135 Budapest 13 Szegedi u. 35-37.) által képviselt **alperes neve** (alperes címe) alperes ellen 13.317.235,- Ft vételár és járulékai megfizetése iránt indított perében a Somogy Megyei Bíróság 1.G.40.048/2004/55. számú ítélete ellen a felperes 58. sorszám alatt benyújtott fellebbezése folytán megtartott nyilvános tárgyaláson meghozta a következő

Ítéletet:

A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatja, az alperest terhelő tőkemarasztalást 6.067.235,- (hatmillió-hatvanhétezer-kettőszázharmincöt) forintra, az alperes által fizetendő elsőfokú perköltséget 284.830,- (kettőszáznyolcvannégyezer-nyolcszázharminc) forintra leszállítja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 465.000,- (négy százhatvanötezer) forint másodfokú perköltséget.

Az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

Indokolás

Az elsőfokú bíróság megállapította, hogy az alperes jogelődje a S. Kft. 2002. november 11-én a Z. Rt.-vel vállalkozási szerződést kötött, melyben a M.-ban épülő fürdő és szabadidőközpont fogadó épületének és medencéjének szerkezetépítési munkáira vállalkozott. A szerződés 8/a. pontja szerint a betonellátást a felperes biztosítja. Az alperesnek a betonszállítóval szállítási szerződést kell kötnie, a Z. Rt és a felperes között létrejött keret-megállapodásban rögzített feltételekkel. A téliesítés az alperes feladata, ennek költségét a vállalkozó viseli. A szerződés szerint a betonba kerülő fagyálló alkalmazását a felek a helyszínen folyamatosan egyeztetik, az a Z. Rt. létesítményvezetőjének hozzájárulásával történhet.

A Z. Rt. és a felperes közötti szállítási szerződés csak 2003. március 10-én jött létre. Az alperes 2002. november 20-án a Z. Rt. és a felperes között megkötöttnek vélt keretszerződés alapján megrendelést küldött a betonszállításra. A felperes a szállítást megkezdte, a betont az alperes átvette és be is építette. A későbbiek során is az alperes konkrét megrendelése alapján történtek a betonszállítások.

A sportmedence és a termálmedence alaplemez betonozását 2003. január 28-án, illetve 30-án végezte el az alperes. Ezeknél a medencéknél az akkori hideg időjárás következtében foltokban felfagyások jelentkeztek. 2005. május 15-én a kár tárgyában jegyzőkönyvet vettek fel. Ebben a felperes és az alperes képviselői rögzítették, hogy az egyeztetések eredményeként a felperes 5.800.000,- Ft + ÁFA összegű kárt elismer és vállalja annak a későbbiekben egyeztetett módon történő pénzügyi rendezését.

A felperes keresetében az alperesnek szállított beton ellenértéke, 13.317.235,- Ft és ennek 2003. augusztus 1-jétől a kifizetésig járó kamatai megfizetésére kérte kötelezni az alperest. A felperes a 2005. május 15-i jegyzőkönyvben foglalt elismerő nyilatkozatától „elállt”, mert a felek közötti, a vitás kérdések rendezése érdekében kötött megállapodás nem ment foganatba”.

Az alperes a kereset elutasítását kérte, és a felperes hibás teljesítésével okozott kár jogcímén a kereseti követelés erejéig beszámítási kifogást terjesztett elő. Álláspontja szerint a felperes nem megfelelő minőségű betont szállított és ez a hibás teljesítése okozta a fürdőmedencék betonjának felfagyását.

Az elsőfokú bíróság az alperest 13.317.235,- Ft és ennek 2003. augusztus 31-től számított kamatai megfizetésére kötelezte. L. L. igazságügyi építész szakértő szakvéleménye, a kihallgatott tanúk vallomása továbbá részben a B. szakvéleménye és az É. Kht. szakvéleménye alapján az elsőfokú bíróság a felfagyásokat alapvetően két okra látta visszavezethetőnek. Az egyik, hogy „alultervezték” a betont, és bár az az akkor hatályos szabványnak megfelelt, a C16-os beton a szakmai tapasztalatok alapján nem alkalmas ilyen létesítmények kivitelezéséhez. A másik ok a téliesítés elmulasztása, a fagyás bekövetkeztének megakadályozásához szükséges intézkedések meg nem tétele. A vállalkozási szerződés alapján ez egyértelműen az alperes feladata lett volna. Az intézkedések megtételére a kivitelezés során a felperes figyelmeztette is az alperest. Az elsőfokú bíróság az alultervezettségre való figyelmeztetési kötelezettség elmulasztását nem róta a felperes terhére, a felperes nem követett el szerződésszegést, a fagyás bekövetkeztében a felperes tevékenysége vagy mulasztása nem releváns ok.

Az ítélet ellen az alperes jelentett be fellebbezést. Kérte, hogy a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét változtassa meg, és a keresetet utasítsa el. Elsősorban arra hivatkozott, hogy a felperes elismerte, hogy a hibás teljesítésével kárt okozott. Ezért neki kellett volna bizonyítania, hogy a teljesítése megfelelt az általa ismert szerződés szerinti célnak. Ezzel szemben a beton alultervezett volt, ezen kívül a

felperes által készített és dokumentált receptura szerinti betonkeverék az alultervezett betonminőségnek nem felelt meg sem a cement, sem a fagyálló adalék aránya miatt. A felperes hibás teljesítésének a fagyáskárban való közrehatását a szakvélemények eltérő arányban becsülték meg, de mindkét kirendelt igazságügyi szakértő szerint közrehatott a felperes hibás betonkeveréke abban, hogy a medencék betonja abban a hőmérséklet tartományban fagyott meg, amelyen belül a fagyásgátló adalékszer meggátolhatta volna azt.

A felperes az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását kérte.

A fellebbezés részben megalapozott.

Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállást a másodfokú bíróság az elsőfokú eljárásban lefolytatott bizonyítás alapján a következőkkel egészíti ki:

A felek közötti szállítási szerződés ráutaló magatartással jött létre.

2003. április 28-án az É.Kht. az alperes megbízásából, 2003. március 31-én a B. Kft. a felperes megbízásából adott szakvéleményt a M. Fürdő és Szabadidőközpont termál és sportmedencéje betonfelületének károsodásáról. Az É. véleménye szerint a vz2-es vízzárósági fokozat elérése csak magasabb cementadagolással lett volna biztosítható, és a gyártó az előírt 1%-nál is kisebb mennyiségben alkalmazta a fagyásgátló szert, a receptura összeállításánál a vízzárósági követelményt és az időjárási körülményeket kellőképpen nem vette figyelembe. E szakvélemény szerint a károsodás kialakulásában a friss beton kedvezőtlen összetételének döntő szerepe volt.

A Z. Rt képviselői és a felek képviselői 2003. április 16-án a felfagyásokkal kapcsolatban megbeszélést tartottak. Itt a felperes képviselői úgy nyilatkoztak, hogy a javítás költségeinek viselésében jelentékeny részt vállalnak. 2003. május 15-én a felek képviselői ismét egyeztették álláspontjukat és ennek eredményeként a felperes képviselői a M. Fürdő és Szabadidőközpont medencéi építésénél keletkezett 5.800.000,- Ft + ÁFA összegű kárt elismertek, és vállalták annak megtérítését az alperes részére a későbbiekben egyeztetett módon. A felperes az elismert összeg erejéig az általa szállított beton ellenértékéről nem állított ki számlát.

A fentiekkel kiegészített és a másodfokú bíróság részéről is irányadónak tekintett tényállás alapján a másodfokú bíróság álláspontja szerint helyesen foglalt állást az elsőfokú bíróság abban a kérdésben, hogy a kár keletkezésében az alperes felróható módon közrehatott, így az ezzel összefüggésben keletkezett kár megtérítésére nem tarthat igényt. Tévedett azonban abban, hogy a károsodás kizárólag a kivitelezés hiányosságának következménye. A másodfokú bíróság megítélése szerint a felperes felróható közrehatása hiányát vagy azt, hogy a kár keletkezésében az általa elismert összeg arányánál csekélyebb mértékben hatott

közre - bár ez a Ptk. 242.§ (1) bekezdésére tekintettel őt terhelte volna -, nem bizonyította.

A felperes kártérítési felelőssége megítéléséhez okirati bizonyítékokat, tanúvallomásokat és a szakértői véleményeket kellett a perben értékelni. A felfagyás oka szakkérdés volt, ezért döntő szerepe a szakértői véleményeknek volt. A perindítás előtt felkért szakértők a megbízásból adódóan nem vizsgálták teljes körűen a felfagyás okát, a szakvélemények a vitában álló felek megrendelésére készültek. Értékelésüknél ezeket a szempontokat figyelembe kellett venni. A perben a B.adott szakvéleményt, de a szakvélemény további kiegészítését nem vállalta, ezért szerezte be az elsőfokú bíróság L. L. igazságügyi szakértő véleményét. Döntően e szakértői vélemény alapján kellett állást foglalni abban a kérdésben, hogy a felperes teljesítése hibás volt-e, illetve a felperes megszegte-e egyéb, a szerződés alapján őt terhelő kötelezettségét és ez a kár keletkezésében közrehatott-e és milyen mértékben. A felek között ráutaló magatartással szállítási szerződés jött létre (Ptk. 379.§ (1) bekezdés), amelynek alapján a szállító köteles a szerződésben meghatározott dolgot a kikötött későbbi időpontban vagy időszakban a megrendelőnek átadni, a megrendelő pedig köteles a dolgot átvenni és az árát megfizetni.

A felek a szállítási szerződést 2003. július 1-je előtt kötötték meg, ezért a hibás teljesítés megítélésében a Ptk. 2003. július 1-je előtt hatályos 305.§ (1) bekezdése irányadó. E szerint olyan szerződés alapján, amelyben a felek kölcsönös szolgáltatásokkal tartoznak, a kötelezett hibásan teljesít, ha a szolgáltatott dolog nem felel meg a teljesítéskor a törvényes vagy a szerződésben meghatározott tulajdonságoknak. A B. és L. L. igazságügyi műszaki szakértő egyezően azt állapította meg, hogy a felperes szállította beton megfelelt a szabványban és a szerződésben foglaltaknak, a felperes részéről tehát hibás teljesítés nem történt.

Ugyanakkor megállapítható volt, hogy a felperes a kiviteli tervek alapján C16-16/KKvz2 típusú betont állított elő és adott át az alperesnek. Ugyanakkor megállapítható volt az is, hogy az MSz 4715:1982. szabvány nem tartalmaz arra előírást, hogy a vz2 vízzáróságú beton C16-os nyomószilárdságú betonból készíthető-e. A vz2 vízzáróság eléréséhez a felperes recepturája szerinti 285 kg/köbméter cement helyett 325 kg/köbméter cement hozzáadására lett volna szükség. Ennek téli időszakban végzett betonozásnál különös jelentősége van, mert ilyen időszakban csak a magasabb cementadagolású beton felel meg a tartósság, illetve a fagyállóság követelményeinek. A felperes ismerte az általa szállított beton felhasználásának körülményeit, tudnia kellett azt, hogy a terv szerinti és az alperes által megrendelt jelű beton összetételénél fogva a téli felhasználásra nem alkalmas, ahhoz magasabb cementadagolásra lenne szükség. Erre azonban az alperes figyelmét nem hívta fel, a megrendelés szerint gyártott beton lényeges tulajdonságairól az alperest nem tájékoztatta, legalábbis ezt nem bizonyította.

A Ptk. 277.§ (1) bekezdés 2003. július 1-je előtt hatályos rendelkezése szerint a szerződéseket tartalmuknak megfelelően a megszabott helyen és időben, a

megállapított mennyiség, minőség és választék szerint kell teljesíteni. A szolgáltatásnak alkalmasnak kell lennie arra, hogy azt rendeltetésének, illetőleg a szerződésben kikötött vagy egyébként a szerződéskötéskor a kötelezett által ismert célnak megfelelően lehessen használni. A 277.§ (2) bekezdése úgy rendelkezik, hogy a felek a szerződés teljesítésében együttműködésre kötelesek. A kötelezettnek a szerződés teljesítése érdekében úgy kell eljárnia, ahogy az az adott helyzetben általában elvárható, a jogosultnak pedig ugyanilyen módon elő kell segítenie a teljesítést. A (3) bekezdés szerint a felek a szerződés teljesítését érintő minden lényeges körülményről kötelesek egymást tájékoztatni.

Megállapítható, hogy a felperes együttműködési kötelezettségéből eredő tájékoztatási kötelezettségét megszegte, felelősségét el is ismerte és a perben nem bizonyította azt, hogy ebben a körben úgy járt volna el, ahogy az az adott helyzetben általában elvárható, ezért a Ptk. 318.§ (1) bekezdése szerint köteles a szerződésszegésből eredő kár megtérítésére.

A másodfokú bíróság álláspontja szerint az a körülmény, hogy a télen végzett betonozásra alkalmas beton összetételét az alperesnek is ismernie kellett, a felperes felelősségét nem zárja ki. Ez a körülmény csak a károsult közrehatásaként értékelendő a kártérítés egyéb feltételeinek fennállása esetén.

A Ptk. 318.§ (1) bekezdés folytán alkalmazandó Ptk. 339.§ (1) bekezdése értelmében a felperes kártérítési felelősségének további feltétele is van, nevezetesen a kár és a felperes magatartása közötti okozati összefüggés. Ebben a körben az elsőfokú bíróság álláspontja téves és megalapozatlan.

A perben rendelkezésre álló szakvélemények egyértelműen megállapították azt, hogy a szállított beton összetétele közrehatott a felfagyásban. Eltérés csak a közrehatás mértékének meghatározásában volt. Az É. Kht. ezt a körülményt tartotta a károsodás döntő okának, és a B. Kft. is erre az okra vezette vissza a kár kialakulását. A perben kirendelt B. szakvélemény szerint a C16-16/KKvz2 jelű beton nem felel meg a tartósság - beleértve a fagyállóság - követelményének, a téli betonozás során az alkalmazott védelem nem volt hatékony, vagyis eszerint a kár egyik oka a friss beton és összetevő tulajdonságai voltak, valamint a bedolgozás utókezelés és téliesítés hiánya. Ugyanezekre az okokra vezeti vissza a károsodást L. L. szakértői is, megállapítva, hogy az elsődleges ok az elkészült betonozás fagyvédelmének elégtelensége, a másodlagos ok pedig a megfelelő szilárdságú, de az ideális bedolgozáshoz kisebb cementtartalmú beton alkalmazása volt. Az egybehangzó szakvéleményekre tekintettel megalapozatlan az elsőfokú bíróságnak az az álláspontja, hogy a beton összetétele a kár keletkezésében nem hatott közre. Téves az elsőfokú bíróság tanúvallomásokból levont és szakmai indokkal alá nem támasztott következtetése azért is, mert az É. Kht. és L. L. egyezően állapította meg azt is, hogy a felfagyás döntő mértékben a betonozást közvetlenül követő kezdeti időszakban következett be, és magasabb cement adagolása mellett az egyszeri fagyást a beton jobban elviselte volna.

A fentiek szerint értékelt bizonyítékok alapján megállapítható volt, hogy mindkét fél felróható módon közrehatott a kár keletkezésében, a felperes azzal, hogy együttműködési kötelezettségét megszegve, nem az általa ismert felhasználási célnak megfelelő betont szállított, illetve a beton összetételéről az alperest nem tájékoztatta, az alperes pedig azzal, hogy elmulasztotta a fagyvédelmi teendők elvégzését. Ebből következően a Ptk. 339.§ és 340.§ alapján a kár megosztásának van helye, vagyis a felperesnek nem kell megtérítenie a kárnak azt a részét, amely abból származott, hogy az alperes kárenyhítési kötelezettségének nem tett eleget.

A felperes közrehatása arányának megállapításánál a felperes tartozás-elismerésének tényéből kell kiindulni. A felperes nem bizonyította sem a szerződésszegése, sem az okozati összefüggés hiányát és azt sem, hogy a kár keletkezésében közrehatása az általa elismert összeg szerinti aránynál alacsonyabb volt. A peren kívül beszerzett szakvélemények a felperes közrehatását döntő mértékűnek mondják, a B. 50%-os mértékre becsülte, L. L. pedig a közrehatás mértékére vonatkozóan nem tett egyértelmű nyilatkozatot, mert a kisebb cementtartalom közrehatását 10%-os arányúnak becsülte, azonban a felelősségi arány becslésénél ezt az arányt már 30%-ra tette. Mindezt figyelembe véve és mérlegelve, a teljes kár összegéből kiindulva a felperes által elismert 6.800.000,- Ft+ ÁFA (7.250.000,- Ft) körülbelül 43%-os mértékű közrehatásnak felel meg. A felperes nem bizonyította, hogy saját közrehatása ennél alacsonyabb, illetve az alperes közrehatása 57%-nál magasabb volt. Ebből következően a felperes az általa tartozásként elismert, korábban az alperes tartozásába már be is számított 7.250.000,- Ft megtérítésére nem tarthat igényt, de az alperes köteles a fennmaradó, számlákkal igazolt összegű vételárat megfizetni.

A fenti indokokra figyelemmel a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253.§ (2) bekezdése alapján megváltoztatta, az alperest terhelő tőkemarasztás összegét 6.067.235,- Ft-ra leszállította, és a Pp. 81.§ (1) bekezdése alapján a pervesztesség, pernyertesség arányának figyelembevételével rendelkezett az elsőfokú perköltség viseléséről. Az alperes 191.704,- Ft szakértői díjat előlegezett, melyből a pervesztesség, pernyertesség arányának figyelembevételével a felperes 105.437,- Ft-ot, az alperes 86.267,- Ft-ot köteles viselni. A különbség 19.170,- Ft az alperes javára. Az elsőfokú eljárás illetéke 779.000,- Ft, melyből az alperes 364.000,- Ft-ot köteles viselni. Ezt az összeget kell csökkenteni az alperes által előlegezett szakértői díjra tekintettel 19.170,- Ft-tal, és a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3.§ (2) bekezdés a) és b) pontja alapján megállapított ügyvédi munkadíjak különbségével, 60.000,- Ft-tal.

Az alperes fellebbezése részben volt eredményes, a másodfokú bíróság a Pp. 81.§ (1) bekezdése alapján a felperest kötelezte 465.000,- Ft másodfokú perköltség megfizetésére, amelyből 435.000,- Ft az alperes által megfizetett illeték arányos része, és 30.000,- Ft a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3.§ (2) bekezdés a) és b) pontja és (5) bekezdése alapján megállapított ügyvédi munkadíjak különbsége.

Pécs, 2007. október 10.

Dr. Veszeley Józsefné s.k. a tanács elnöke, Dr. Zóka Ferenc s.k. előadó bíró, Dr. Kovács Ildikó s.k. bíró